

बजार अवलोकन ६७

असार, २०७१*

मुख्य बुँदाहरू

- २०७१ असार महिनामा बालीहरूको उत्पादन रिक्त हुने समय र मनसुनी वर्षायामको अवधि भएको हुनाले नेपालभर १२ बजारहरूमा अनुगमन गरिएका प्राय खाद्य बस्तुहरूको खुद्रा मूल्यहरूले बढ्दो प्रवृत्ति देखाए ।
- २०७१ असार महिनामा समग्र स्फीतिदर ८.१ प्रतिशत भयो । खाद्य तथा पेय पदार्थको स्फीतिदर ११.१ प्रतिशतमा उच्च रहनुका साथै निम्न खाद्य बस्तुहरूको उच्च स्फीतिदर कायमै रह्यो: फलफुल (२५.५ प्रतिशत), तरकारी (२१.२ प्रतिशत), मासु र माछा (१५.९ प्रतिशत), र दुध तथा दुधजन्य उत्पादन (१०.९ प्रतिशत) ।

राष्ट्रिय रुपमा बजारको अवस्था

मूल्य

२०७१ असार महिनामा देशभर अनुगमन गरिएका प्राय खाद्य बस्तुहरूको खुद्रा मूल्यहरूले बढ्दो प्रवृत्ति (trend) देखाए । मासिक रुपमा मोटा चामल र गहुँको पिठोको खुद्रा मूल्य क्रमशः ०.४ प्रतिशत र ०.९ प्रतिशतका दरले वृद्धि भयो भने मास र मुसुरोको मूल्य क्रमशः १.२ प्रतिशत र ३.८ प्रतिशतका दरले वृद्धि भयो । यसैगरी, कुखुराको मासु र भटमासको तेलको मूल्य क्रमशः ३.५ र १.२ प्रतिशतका दरले वृद्धि भयो भने रातो आलुको मूल्य १२.४ प्रतिशतका दरले तीव्र रुपमा वृद्धि भयो । तीन महिना अगाडीको तुलनामा अपवादस्वरूप गहुँको पिठो बाहेक प्राय मूल्यहरूले बढ्दो प्रवृत्ति देखाए । गत वर्ष सोही समयको तुलनामा प्राय मूल्यहरूले बढ्दो प्रवृत्ति देखाए (अपवादस्वरूप तोरीको तेल बाहेक) ।

गहुँको पिठो र मुसुरोको मूल्यको बढ्दो प्रवृत्तिका साथमा क्षेत्रीय बजारहरूमा मूल्यहरूले राष्ट्रिय औसत संग मिल्दोजुल्दो प्रवृत्ति देखाए । पहाडी र हिमाली बजारहरू तथा मुख्य उपभोक्ता बजारहरू (काठमाडौं र पोखरा) मा मोटा चामलको मूल्य स्थिर रह्यो भने तराईका बजारहरूमा यसले बढ्दो प्रवृत्ति देखायो ।

गत एक महिनामा उद्योग वाणिज्य महासंघ/कृषि उद्यम केन्द्र द्वारा नियमित रुपमा अनुगमन गरिएका विर्तामोड, काठमाडौं, बुटवल, सुर्खेत र धनगढीका पाँच ठूला बजारहरूमा थोक मूल्यहरूले बढ्दो प्रवृत्ति देखाए । कालीमाटी फलफुल तथा तरकारी बजारमा गत एक महिनामा अनुगमन गरिएका प्राय तरकारीको खुद्रा मूल्यहरूले मौसमी रुपमा हुने उच्च उतारचढाव देखाए: सुकेको प्याज, गाँजर, काउली, घ्यू सीमी र अदुवाको उत्पादन रिक्त हुने समय सुरु भएको हुनाले आपूर्तिमा कमी आई मूल्यमा १३ प्रतिशत भन्दा बढीका दरले वृद्धि भयो भने मूला, घिरौला, स्कुस र भिन्डीको मूल्य १५ प्रतिशत भन्दा बढीका दरले घट्यो ।

नेपाल राष्ट्र बैंकका अनुसार समग्र उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (CPI) २०७१ असार महिनामा २०५.९ भयो, जुन मासिक रुपमा २.१ प्रतिशतले वृद्धि हो । CPI मा वार्षिक स्फीतिदर ८.१ प्रतिशतले वृद्धि भयो । खाद्य तथा पेय पदार्थको CPI २५१.० मा कायम रह्यो, जुन मासिक रुपमा २.५ प्रतिशतले वृद्धि हो तर वार्षिक रुपमा भने ११.१ प्रतिशतले वृद्धि हो; अन्य विभिन्न खाद्य बस्तुहरूको CPI ले वार्षिक रुपमा उच्च वृद्धि देखाए; फलफुल (२५.५ प्रतिशत), तरकारी (२१.२ प्रतिशत), मासु र माछा (१५.९ प्रतिशत), र दुध तथा दुधजन्य उत्पादन (१०.९ प्रतिशत) । गैह्र खाद्य बस्तुहरू र सेवा सम्बन्धि CPI १७३.२ भयो, जुन मासिक रुपमा १.८ प्रतिशतले र वार्षिक रुपमा ५.३ प्रतिशतले वृद्धि हो ।

आपूर्ति

NeKSAP क्लस्टर र जिल्ला संयोजकहरूका अनुसार, नेपालका केही भागहरूमा सामान्य खाद्यान्न आपूर्ति अवरुद्ध भएको छ । मुख्यत मध्य पश्चिमाञ्चल, पूर्वाञ्चल र मध्य तराई क्षेत्रमा भारी वर्षाका कारण पहाडी भेगमा पहिरो र तराइमा बाढीका कारण यसो भएको हो । यो अवस्थालाई निकटबाट अनुगमन गर्न जरुरी छ ।

निम्न संस्थाहरूद्वारा संयुक्त रुपमा प्रकाशित :

विश्व खाद्य कार्यक्रम- खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली
कृषि विकास मन्त्रालय, कृषि विभाग, कृषि व्यवसाय प्रवर्धन तथा
बजार विकास निर्देशनालय
नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ/कृषि उद्यम केन्द्र
उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च

पूर्वानुमान

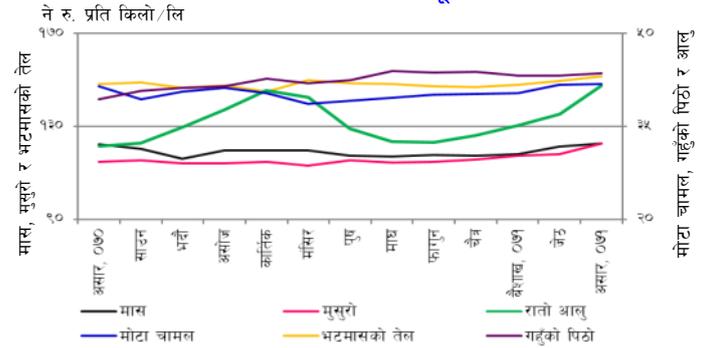
देशका धेरै भागहरूमा सडक अवरुद्ध भई आपूर्तिमा कमी आएको र उत्पादन रिक्त हुने समय भएको हुनाले आउँदो महिनामा प्राय खाद्य बस्तुहरूको उच्च मूल्य कायमै रहने वा वृद्धि हुने अनुमान छ ।

मनसुनी वर्षा ढिलो सुरु भएको हुनाले धान बाली लगाउने कार्यमा ढिलाई भयो यद्यपि, हालसम्म ८० प्रतिशत भन्दा बढी क्षेत्रमा धान बाली लगाउने काम सकियो । अत्यधिक वर्षाका कारण हालैको बाढीले तराइका धेरै जिल्लाहरूमा धानबाली नोक्सनी भयो जसले वर्षे बालीको न्यून मध्यमस्तरीय उत्पादन पूर्वानुमानको संकेत गर्दछ ।

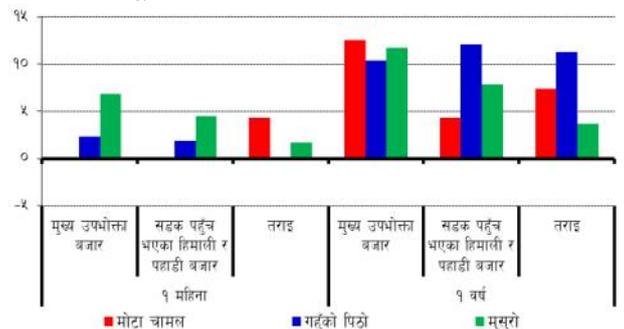
मुख्य बस्तुहरूको मूल्यमा भएको अत्याधिक परिवर्तन

बस्तुहरू	मूल्य ने रु/केजि, लि	१ महिनाको परिवर्तन (%)	अवलोकन
सुकेको प्याज, गाँजर, काउली, घ्यू सीमी र अदुवा	विभिन्न	> १३	मौसमी रुपमा उत्पादन रिक्त हुने समय सुरु भएको हुनाले आपूर्तिमा कमी ।
मूला, स्कुस, भिन्डी, र घिरौला	विभिन्न	> १५	बाली भित्र्याउने समय भएको हुनाले आपूर्तिमा वृद्धि ।

१२ महिनाको औसत मूल्य *

मूल्य परिवर्तन प्रतिशतमा ** (१ महिना र १ वर्ष)

* मूल्यहरू २०७१ असार महिनाको मूल्य सँग सम्बन्धित छन् ।

** मूल्यहरू यस प्रतिवेदनको पछाडी पृष्ठी दिइएको बजारहरूबाट लिइएको हो । तर सडक नपुगेका हिमाली तथा पहाडी बजारहरू यसमा समावेश छैनन् ।

*** मूल्य परिवर्तन यस प्रतिवेदनमा भएका सम्पूर्ण बजारहरूसँग सम्बन्धित छन् ।

बजार	मुख्य खाद्य वस्तुहरू	हालको मूल्य (नेरु/के जि नेरु/लि)	मूल्यमा परिवर्तन (%) *			औसत परिवर्तन		
			१ महिना	३ महिना	१ वर्ष	१ म	३ म	१ वर्ष
मुख्य उपभोक्ता बजार								
काठमाडौं	मोटा चामल	४५.०	०.०	९.८	१८.४	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	४५.०	४.७	४.७	१८.४	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१४७.०	-२.०	१.४	५.०	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	३७०.०	५.७	१०.४	४५.१	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	१६७.०	०.०	०.०	१.२	▶	▶	▶
	मास	१२०.०	०.०	२.६	०.०	▶	▶	▶
	मुसुरो	१२५.०	१३.६	१६.८	१९.०	▶	▶	▶
	आलु	५५.०	५.७	७.९	१२.०	▶	▶	▶
पोखरा	मोटा चामल	४८.०	०.०	०.०	६.७	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	४५.०	०.०	०.०	२.३	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१४०.०	०.०	७.७	-३.४	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	३१०.०	-११.४	-१८.४	०.०	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	१८०.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	मास	१३०.०	-७.१	०.०	०.०	▶	▶	▶
	मुसुरो	१२०.०	०.०	-१.६	४.३	▶	▶	▶
	आलु	४८.०	०.०	३.७	३.७	▶	▶	▶
क्षेत्रीय तराई बजार								
विराटनगर	मोटा चामल	४०.०	०.०	०.०	२५.०	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	४२.०	५.०	५.०	२०.०	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१३५.०	३.८	-३.६	-१२.९	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	३२०.०	१०.३	६.७	१४.३	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	१६५.०	०.०	०.०	-१३.२	▶	▶	▶
	मास	१२०.०	९.१	९.१	४.३	▶	▶	▶
	मुसुरो	१२०.०	४.३	९.१	०.०	▶	▶	▶
	आलु	४०.०	१४.३	१४.३	३३.३	▶	▶	▶
विराटगंज	मोटा चामल	४४.०	१५.८	१५.८	२२.२	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	४२.०	५.०	१०.५	२७.३	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१५०.०	०.०	०.०	-५.१	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	३३०.०	३.१	१०.०	२६.९	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	१९०.०	८.६	-५.०	५.६	▶	▶	▶
	मास	११५.०	१५.०	२१.१	१२.७	▶	▶	▶
	मुसुरो	११८.०	७.३	७.३	७.३	▶	▶	▶
	आलु	४०.०	६.०	६.०	८.८	▶	▶	▶
नेपालगंज	मोटा चामल	३५.०	-२.८	-२.८	-२.८	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३५.०	-७.९	-७.९	०.०	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१४८.०	-१.३	-१.३	९.६	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	२६०.०	-१३.३	-१३.३	८.३	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	१९०.०	-५.०	-५.०	-५.०	▶	▶	▶
	मास	१००.०	-९.१	-९.१	-१६.७	▶	▶	▶
	मुसुरो	९५.०	०.०	०.०	-९.५	▶	▶	▶
	आलु	३०.०	०.०	२०.०	२०.०	▶	▶	▶
धनगढी	मोटा चामल	३७.०	-८.०	५.७	-७.५	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३५.०	-१.१	०.०	६.१	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१४०.०	०.०	७.७	५.३	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	३४०.०	१०.४	१३.३	१३.३	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	१६०.०	०.०	०.०	-५.९	▶	▶	▶
	मास	१३२.०	१.५	१०.०	१.५	▶	▶	▶
	मुसुरो	१२२.०	-३.२	१.७	१०.९	▶	▶	▶
	आलु	३०.०	-२५.०	०.०	-२३.१	▶	▶	▶

- ▲ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य बढेको
- ▶ सामान्य मूल्य परिवर्तन
- ▼ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य घटेको

यदि मूल्य परिवर्तन १ महिनामा ५ % सम्म, ३ महिनामा १० % सम्म अथवा १ वर्षमा १५ % सम्म भएमा त्यसलाई सामान्य मानिने छ।

* यो नेपाल खाद्य संस्थान द्वारा वितरित चामल हो किनभने त्यहाँ अन्य खाद्य संचिती उपलब्ध छैन।

बजार	मुख्य खाद्य वस्तुहरू	हालको मूल्य (नेरु/के जि नेरु/लि)	मूल्यमा परिवर्तन (%) *			औसत परिवर्तन			
			१ महिना	३ महिना	१ वर्ष	१ म	३ म	१ वर्ष	
भैरहवा	मोटा चामल	३५.०	१६.७	२.९	०.०	▶	▶	▶	
	गहुँको पिठो	३६.०	०.०	-१०.०	२.९	▶	▶	▶	
	भटमासको तेल	१५०.०	७.१	१५.४	१५.४	▶	▶	▶	
	कुखुराको मासु	३५०.०	१६.७	१२.९	३४.६	▶	▶	▶	
	तोरीको तेल	१७५.०	२.९	९.४	९.४	▶	▶	▶	
	मास	११०.०	०.०	०.०	-१२.०	▶	▶	▶	
	मुसुरो	११०.०	०.०	१०.०	१०.०	▶	▶	▶	
	आलु	३५.०	०.०	४०.०	४०.०	▶	▶	▶	
सडक पहुँच भएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरू									
धनकुटा	मोटा चामल	४२.०	०.०	५.०	१३.५	▶	▶	▶	
	गहुँको पिठो	४७.०	०.०	२.२	३४.३	▶	▶	▶	
	भटमासको तेल	१६५.०	०.०	-५.७	१०.०	▶	▶	▶	
	कुखुराको मासु	३२०.०	०.०	६.७	१४.३	▶	▶	▶	
	मास	१२०.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶	
	मुसुरो	११०.०	०.०	-४.३	०.०	▶	▶	▶	
	आलु	५०.०	११.१	२५.०	६६.७	▶	▶	▶	
	रोल्पा	मोटा चामल	३४.०	०.०	०.०	-३२.०	▶	▶	▶
गहुँको पिठो		४०.०	०.०	-११.१	०.०	▶	▶	▶	
भटमासको तेल		१५०.०	०.०	०.०	-३.२	▶	▶	▶	
कुखुराको मासु		३३०.०	०.०	०.०	३.१	▶	▶	▶	
मास		११०.०	०.०	०.०	-४.३	▶	▶	▶	
मुसुरो		१३०.०	०.०	८.३	८.३	▶	▶	▶	
आलु		५५.०	१०.०	१०.०	१०.०	▶	▶	▶	
साँफेबजार		मोटा चामल	४५.०	०.०	१२.५	२५.०	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	४२.०	०.०	०.०	५.०	▶	▶	▶	
	भटमासको तेल	१५०.०	०.०	०.०	-	▶	▶	▶	
	कुखुराको मासु	३२०.०	०.०	८.६	८.६	▶	▶	▶	
	मास	१२५.०	०.०	४.२	४.२	▶	▶	▶	
	मुसुरो	१३०.०	०.०	८.३	८.३	▶	▶	▶	
	आलु	५०.०	२५.०	२५.०	११.१	▶	▶	▶	
	जुम्ला	मोटा चामल	६०.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
गहुँको पिठो		७०.०	०.०	०.०	१६.७	▶	▶	▶	
भटमासको तेल		१९०.०	५.६	१८.८	५.६	▶	▶	▶	
कुखुराको मासु		४४०.०	१०.०	०.०	१०.०	▶	▶	▶	
मास		१६०.०	१४.३	१०.३	१४.३	▶	▶	▶	
मुसुरो		१६०.०	१४.३	६.७	१४.३	▶	▶	▶	
आलु		३०.०	०.०	-१४.३	०.०	▶	▶	▶	
बाजुरा		मोटा चामल	४२.०	०.०	१३.५	०.०	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	४६.०	९.५	४.५	४.५	▶	▶	▶	
	सीमी	१३०.०	८.३	८.३	८.३	▶	▶	▶	
	मास	१३०.०	-७.१	८.३	-३.७	▶	▶	▶	
	मुसुरो	१३०.०	८.३	८.३	८.३	▶	▶	▶	
	आलु	३५.०	०.०	-१२.५	४०.०	▶	▶	▶	
	सडक पहुँच नभएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरू								
	हुम्ला	मोटा चामल*	४७.०	११.९	०.०	११.०	▶	▶	▶
गहुँको पिठो		२००.०	-१६.७	-१६.७	०.०	▶	▶	▶	
भटमासको तेल		३००.०	०.०	-	०.०	▶	▶	▶	
सीमी		१२०.०	०.०	-	-७.७	▶	▶	▶	
मास		२००.०	-	-	३३.३	▶	▶	▶	
मुसुरो		-	-	-	-	▶	▶	▶	
आलु		१००.०	०.०	-२३.१	०.०	▶	▶	▶	
डोल्पा		मोटा चामल	१४०.०	१६.७	-	७.७	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	१२०.०	०.०	-	-७.७	▶	▶	▶	
	भटमासको तेल	२४०.०	११.८	-	०.०	▶	▶	▶	
	सीमी	१६०.०	-	-	-	▶	▶	▶	
	मास	२००.०	-२०.०	-	४८.१	▶	▶	▶	
	मुसुरो	२००.०	-२०.०	-	-२३.१	▶	▶	▶	
	आलु	६०.०	-२९.४	-	७.४	▶	▶	▶	

नेपालको खाद्य सुरक्षा सम्बन्धि ताजा जानकारीका लागि खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली (NeKSAP) को विद्युतीय ठेगाना <http://www.sites.google.com/site/nefoodsec> मा हेर्न सकिनेछ।

यो बजार अवलोकन विश्व खाद्य कार्यक्रम, नेपालले कृषि व्यवसाय प्रवर्धन तथा बजार विकास निर्देशनालय, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ तथा उपभोक्ता हित संरक्षण मन्त्रको संयुक्त सहकार्यमा नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन प्रणाली NeKSAP को एक पाठोका रूपमा तयार पारेको हो। नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली द्वारा प्रकाशित सम्पूर्ण सामग्रीहरू NeKSAP को विद्युतीय ठेगाना <http://www.sites.google.com/site/nefoodsec> मा हेर्न सकिनेछ। थप जानकारीका लागि फो. व. १०७, टेलिफोन: ५२६०६०७ एक्सटरेन्स नं.: २४२०-५ मा सम्पर्क गर्न सकिनेछ।

यो परियोजना यूरोपीयन यूनियनको सहयोगमा सञ्चालित छ। यस बुलेटिनमा प्रकाशित विचारहरूले यूरोपीयन यूनियनको विचारहरूलाई प्रतिबिम्बित गर्दछ भन्ने कुरै जरुरी छैन।